

Basılı (paper book) kitap mı? E (e-book) kitap mı?

Sait İlkyay Yüksel

T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkan Yardımcısı

Evladım kitabını şarjda unutma! Kitabımdaki videoyu bitirip hemen geliyorum...

Garip mi geldi? Hayır, garip gelmesin. Artık duymaya başladığımız, hatta ileride çok sık duyacağımız sözler bunlar. E-kitap ve hatta interaktif e- kitap teknolojisinin yayılmasıyla söylenegelen cümleler.

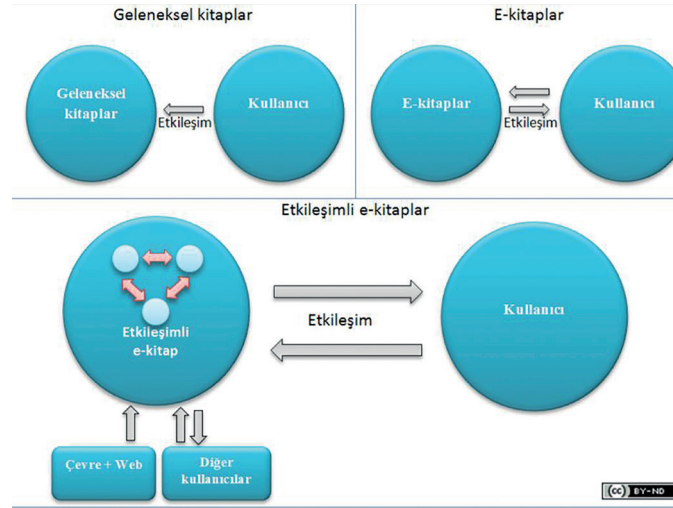
Son yıllarda gelişen teknoloji ile beraber birçok kolaylık beraberinde geliyor, dolayısı ile bizim sadık dostlarımız olan kitaplar da bu gelişim ve değişimden etkileniyorlar. Yazının icadından bu yana binlerce yılda değişik formlarda karşımıza çıkıyor kitap; mağara yazılarından, kil tabletlere, parşömenlerden, matbaanın icadından sonra yaygınlaşan kâğıtlara...

Teknolojinin hayatımıza kattığı akıllı telefonlar ve tabletler bize birçok konuda kolaylık sağladı. Bu doğrultuda karşımıza çıkan elektronik kitap; okurlar için önemli bir seçenek oldu. Bazılarımız e-kitap işini benimseyip kullanmaya başlarken, bazılarımızda basılı kitaplardan vazgeçemedi. Aslında her iki tarafın da bu seçimi yaparken kendine göre önemli sebepleri var. İsterseniz bu yazıyla beraber "e-kitap mı basılı kitap mı?" penceresine bir göz atalım. Bir kitabın sayısal ortamdaki kopyasına, ya da doğrudan elektronik ortamda kitap olarak yazılmış içeriğe e-kitap (Elektronik kitap) denilmektedir. Basılı kitaptan farklı olarak elektronik ortamda kullanılmak üzere tasarlanmışlardır.

e-Kitap'lar aslında önemli bir geçmişe sahip olsalar da popüler olmaları 2007 yılını buldu. 2007 senesinde ünlü alışveriş sitesi Amazon'nun piyasaya çıkardığı Kindle adlı cihaz, e-Kitap'ların popüler olmasını sağlayacak kapıyı açtı. O yıllar da Kindle'in yakaladığı satış rakamları insanların e-Kitap olayını ne kadar benimsediklerini gösterirken, ülkemizde henüz e-Kitap işi pek de popüler sayılmazdı. Bizim e-Kitap işini benimsememiz sadece birkaç yıl önce gerçekleşti. Belki de buradaki bu gecikme, pekte kitap okur bir millet olmamızdan kaynaklanan kitap dünyasını takip etmemizden kaynaklandı. İlk elektronik kitabın yayımlanmasının üzerinden 20 yıldan fazla zaman geçti.

İlk tepkiler olumsuz olsa da bazıları e-kitapların giderek yaygınlaşacağını, hatta klasik anlamda kitapların varlığını tehdit eder hale gelebileceğini öngörmüştü. Araştırmalar ABD'de yetişkin nüfusun yarısının bir tablete ya da e-kitap okuyucusuna sahip olduğunu ve her 10 kişiden 5'inin 2015'te e-kitap okuduğunu gösteriyor. Basılmış kitaplar hâlâ en yaygın okuma biçimi olsa da son 10 yılda e-kitaplar da hızlı artış gösteriyor.

e- kitap teknolojisi şimdi biraz daha ileri giderek "Etkileşimli e-kitap" kavramını hayatımıza sokuyor. Etkileşimli kitap, "Kullanıcı ve dijital kitabın karşılıklı olarak üst düzey etkileşime geçebildikleri, dijital kitabı oluşturan öğelerin kendi aralarında ve çevresi ile iletişiminin yanı sıra diğer kullanıcılarla etkileşim halinde olabildiği, birçok

iletişim kanalının bir arada kullanılabilirdiği dijital kitaplar "e-kitap" şeklinde tanımlanmaktadır. İçlerinde interaktif videolar ve uygulamalar olduğu için e-kitabın bir tık ilerisidir de diyebiliriz. Etkileşimli e-kitaplar ile çoklu ortama sahip içerikler çoğu zaman birbirine karıştırılır. Bunları birbirlerinden ayıran en büyük özellik ise formatları ve sağladıkları etkileşim düzeyleridir. Bilgisayarlarımızda bulunan etkileşimli e-kitap benzeri içeriklerin çoğu aslında kurulum yapılan yazılımlardır (software). Etkileşimli e-kitaplar ise belirli formatlardaki elektronik dokümanlardır.

Bu bağlamda kitap ve e- kitapların avantaj ve dezavantajlarını şöyle sıralayabiliriz:

E-kitabın dezavantajları :

- ✓ İlk olarak kesinlikle basılı kitaptan alınan o kitap kokusunun e-kitap okuyucudan alınamayacak olması
- ✓ Basılı kitap bütünüyle temas imkânı sağlar. Baştan sonra her sayfayı kolaylıkla inceleyebilmenin tadının e-kitap okuyucuda yakalamak mümkün değildir. E-kitap okuyucuda okuduğunuz yerlerin altını çizmek ve not almak basılı kitaptakiyle hiçbir şekilde aynı olmaz. Basılı kitaba not alırken gerek kalem tercihiniz gerekse notlarınızla kendinizden bir şeyler katarsınız.
- ✓ Kimi insan için kitaplar işlevi kadar obje olarak da değerlidir: Kitap kapağına, edisyonuna, basımına oldukça önem verirler. Bu özelliklerin hiçbirini e-kitapta bulamazsınız.
- ✓ E-kitap okuyucu bir kitapçıda kitapları karıştırarak yeni şeyler keşfetme imkânı sağlamaz; bunu sağlayabilecek olan yalnız basılı kitaptır.
- ✓ E-kitap okuyucu kütüphaneye gitmenin, orada zaman geçirmenin ve bir kitabı aramanın şefkatini ve paylaşımcılığını mümkün kılamaz; bu ister istemez basılı kitabın tekelindedir.
- ✓ E-kitap okuyucu bataryası bittiği anda sizi bir romanın en can alıcı noktasında yarı yolda bırakabilir ama

basılı kitap siz onu bırakmadığınız sürece sizi asla bırakmaz...

✓ Kitaplarınızı güzelce yerleştirdiğiniz bir kitaplığın görüntüsünün verdiği hazzı bırakın e-kitap okuyucuda herhangi bir şeyde bulmak söz konusu pek olamaz.

✓ E-kitaptan keyif almanın yollarından biri cihazın kalitesi çünkü ekran çözünürlüğü tamamen buna bağlı. Bu da elbette maddi imkân! Fakat basılı kitapta hiçbir zaman çözünürlük sıkıntısı yaşanmaz.

✓ E-kitapı yasal yollarla okuyorsanız arkadaşınızla paylaşmanız mümkün değildir. Basılı kitabınızı her zaman arkadaşınıza ödünç verebilirsiniz.

E-kitabın avantajları :

✓ İlk olarak karşımıza çıkan maliyet oluyor, e-kitaplar herhangi bir kâğıda basım işlemine tabii olmadığı için maliyetleri de e-okuyucu cihaz masrafını saymazsak basılı kitaplara oranla daha ucuz oluyor.

✓ Okumaya karar verdiğimiz kitap belki kitapçımızda olmaya da bilir. Bu durumda e-kitapların istediğimiz zaman ulaşılabilir olması e-kitabın hanesine yazılmış bir avantaj daha oluyor.

✓ E-kitap dünyasında binlerce kitabı tabletimize veya akıllı telefonumuzda barındırabilme şansına sahibiz. Bu yüzden kitaplarımızı evde önemli bir yer işgal etmesini engelleyebiliriz.

✓ E-Kitap okurken kullandığınız uygulamanın özelliklerine göre okuma haricinde birçok özelliği de yapabiliyorsunuz. Mesela çok beğendiğiniz bir yer mi var, buraya bir araç koyup bir dahaki sefere hiç zaman kaybetmeden direkt orayı bulabiliyorsunuz.

✓ Okul uygulamalarında; özellikle küçük çocuklarda, kavrama gücünün çeken kişilerde int-

raktif uygulama ve videolar içeren etkileşimli e-kitaplar öğrenmeyi daha hızlı yardımcı olabiliyor.

Klasik kitap okuyucusu olarak benim tercihim her zaman basılı kitaplardan yana. Sonuç olarak son karar tabii ki siz kitapseverlerin ancak e-kitapların da avantajları göz ardı edilecek gibi değil.

Kaynakça

- <http://www.burcinyazici.com/e-kitap-rehberi>
- Aras Bozkurt, Müjgan Bozkaya Anadolu Üniversitesi, Eskişehir
- Prof. Dr. Meral Alpay -Dünü yarına bağlayan köprü
- Prof. Dr. Jale Baysal - Kitap ve kütüphane tarihi
- Prof. Dr. Ersoy Soydan - Batman Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
- Türk Kütüphaneciliği 27, 1 (2013), 201-213
- Resim kaynakçası
- www.teknoblog.com
- www.scoop.it/t/etkilesimli-e-kitap

Bir Yetişkin Yaratmak

Julie Lythcott-Haims
Çeviri: Duygu Pınar Kayihan

Binlerce yıldır çocuk yetiştiriyoruz. Peki, ebeveynlik neden krize dönüşüyor?